Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (четвърти разширен състав)

20 декември 2023 година*

„Извъндоговорна отговорност — Държавни помощи — Помощ, предоставена от италианските органи на банка Banca Tercas — Решение, с което помощта се обявява за несъвместима с вътрешния пазар — Погасителна давност — Продължаващо увреждане — Частична недопустимост — Достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти — Причинно-следствена връзка“

По дело T-415/21,

Banca Popolare di Bari SpA, установена в Бари (Италия), представлявана от A. Zoppini, G. M. Roberti, I. Perego, G. Parisi и D. Gallo, адвокати,

ищец,

срещу

Европейска комисия, представлявана от L. Flynn, I. Barcew, A. Bouchagiar и D. Recchia, в качеството на представители,

ответник,

ОБЩИЯТ СЪД (четвърти разширен състав),

състоящ се от: R. da Silva Passos, председател, S. Gervasoni, N. Półtorak (докладчик), I. Reine и T. Pynnä, съдии,

секретар: V. Di Bucci,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като взе предвид, че в триседмичния срок, считано от връчването на съобщението за приключване на писмената фаза на производството, главните страни не са поискали да се насрочи съдебно заседание, и като реши на основание член 106, параграф 3 от Процедурния правилник на Общия съд да се произнесе, без да провежда устна фаза на производството,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

1 С иска си на основание член 268 ДФЕС ищецът Banca Popolare di Bari SpA иска да му бъде изплатено обезщетение за вредите, които твърди, че е претърпял вследствие на приемането на Решение (ЕС) 2016/1208 на Комисията от 23 декември 2015 година относно държавна помощ SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN), приведена в действие от Италия в полза на Banca Tercas (ОВ L 203, 2016 г., стр. 1, наричано по-нататък „решението Tercas“).

Обстоятелствата по спора

2 На 30 април 2012 г. по предложение на Banca d’Italia (Централната банка на Италия), която установява нередности във връзка с Banca Tercas (наричана по-нататък „Tercas“), италианското Министерство на икономиката и финансите решава да постави Tercas под режим на извънредно управление.

3 През октомври 2013 г., след преценка на различни възможности, назначеният от Централната банка на Италия извънреден управител започва преговори с ищеца, който изразява интереса си да запише увеличение на капитала на Tercas, при условие че бъде извършен предварителен одит на Tercas и ако Fondo interbancario di tutela dei depositi (Междубанковият фонд за защита на депозитите, наричан по-нататък „FITD“) покрие изцяло финансовия дефицит на тази банка.

4 На 28 октомври 2013 г., вследствие на молба на извънредния управител на Tercas, изпълнителният комитет на FITD решава да предостави мерки за подкрепа в полза на Tercas, които са одобрени от Централната банка на Италия.

5 На 18 март 2014 г. FITD решава да спре предвидената намеса поради несъгласие между експертите на FITD и на ищеца. Този спор е решен впоследствие в рамките на арбитражно производство.

6 На 30 май 2014 г. изпълнителният комитет и съветът на FITD вземат решение за намеса в полза на Tercas.

7 На 7 юли 2014 г. Централната банка на Италия издава разрешение за намесата на FITD в полза на Tercas. Тази намеса предвижда три мерки, а именно, първо, вноска в размер на 265 милиона евро за покриване на отрицателната стойност на капитала на Tercas, второ, гаранция в размер на 35 милиона евро за покриване на кредитния риск, свързан с някои експозиции на Tercas, и трето, гаранция в размер на 30 милиона евро за покриване на разходите в резултат от данъчното третиране на първата мярка.

8 Извънредният управител на Tercas, в съгласие с Централната банка на Италия, свиква общо събрание на акционерите на Tercas на 27 юли 2014 г., за да може акционерите да се произнесат относно частичното покриване на загубите, установени в хода на процедурата по извънредно управление, и относно правото на увеличаване на капитала, запазено в полза на ищеца. Това увеличаване на капитала се осъществява на същия ден.

9 На 1 октомври 2014 г. процедурата по извънредно управление на Tercas е прекратена и ищецът назначава новите органи на тази банка.

10 През декември 2014 г. ищецът увеличава капитала, като това включва издаването на нови акции. Увеличаването на капитала има за цел да се подобрят коефициентите на капиталова адекватност на ищеца, които са засегнати от придобиването на Tercas и на дъщерното ѝ дружество Banca Caripe SpA (наричано по-нататък „Caripe“).

11 През март 2015 г. ищецът записва ново увеличаване на капитала на Tercas, за да покрие загубите, отчетени през четвъртото тримесечие на 2014 г., както и разходите за преструктуриране през 2015 г. и 2016 г., и за да подобри коефициентите на капиталова адекватност на Tercas.

12 С писмо от 27 февруари 2015 г. Европейската комисия уведомява Италианската република за решението си да открие процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 ДФЕС, относно намесата на FITD в полза на Tercas.

13 На 23 декември 2015 г. Комисията приема решението Tercas.

14 В това решение Комисията приема, че намесата, която на 7 юли 2014 г. Централната банка на Италия разрешава FITD да извърши в полза на Banca Tercas, чието имущество от 1 октомври 2014 г. се притежава изцяло от ищеца, представлява несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ, която Италианската република трябва да възстанови от нейния бенефициер.

15 На 4 февруари 2016 г. FITD извършва „доброволна“ намеса в полза на Tercas и на 14 юли 2016 г. ищецът придобива собствеността върху Tercas.

16 С решение на Общия съд от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), потвърдено с решение на Съда от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), решението Tercas е отменено.

17 С писмо от 28 април 2021 г. ищецът иска от Комисията на основание член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз обезщетение за вредите, които твърди, че е претърпял в резултат от приемането на решението Tercas, както и да му бъде изплатено обезщетение в размер на 228 милиона евро.

18 На 11 май 2021 г. Комисията отхвърля това искане.

Искания на страните

19 Ищецът иска от Общия съд:

– да осъди Европейския съюз, представляван от Комисията, да му заплати обезщетение в размер на 280 милиона евро или, при условията на евентуалност, на 203 милиона евро за поправяне на имуществените вреди, които твърди, че е претърпял, както и обезщетение в подходящ размер за неимуществените вреди, които твърди, че е претърпял от приемането на решението Tercas,

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

20 Комисията иска от Общия съд:

– да отхвърли иска като недопустим,

– при условията на евентуалност, да отхвърли иска като неоснователен,

– да осъди ищеца да заплати съдебните разноски.

От правна страна

По допустимостта

21 Комисията повдига възражение за недопустимост на основание член 130, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд. Тя твърди, че съгласно член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз искът за обезщетение е погасен по давност. От съдебната практика, установена по-конкретно с решение от 28 февруари 2013 г., Inalca и Cremonini/Комисия (C-460/09 P, EU:C:2013:111, т. 47 и цитираната съдебна практика), следва, че погасителната давност във връзка с правото на иск за извъндоговорна отговорност започва да тече, след като са изпълнени всички условия за възникване на задължението за поправяне на вреди, и по-специално, когато подлежащата на поправяне вреда се конкретизира.

22 Комисията твърди по същество, че денят на съобщаването на приемането на решението Tercas, извършено чрез средствата за институционална комуникация на 23 декември 2015 г. и отразено в пресата през следващите дни, представлява моментът, в който твърдяната вреда се е конкретизирала. Следователно, тъй като началният момент на петгодишния давностен срок е 23 декември 2015 г., този срок е изтекъл на 23 декември 2020 г. и искът за обезщетение е погасен по давност, тъй като искането за обезщетение е подадено на 28 април 2021 г.

23 Освен това Комисията поддържа, че твърдяната вреда няма продължаващ характер. Съгласно съдебната практика, и по-специално решение от 19 април 2007 г., Holcim (Deutschland)/Комисия (C-282/05 P, EU:C:2007:226, т. 35), продължаващият характер на вредата предполага тя да нараства пропорционално на изтеклото време. Въпреки че вредата, която се твърди, че е претърпяна, може да се увеличи с времето, това евентуално увеличение не било съответно на изтеклото време. Напротив, твърдяната от ищеца вреда имала еднократен характер.

24 Следователно искането за обезщетение, което той е изпратил до Комисията на 28 април 2021 г., не може да се квалифицира като действие, което прекъсва давността.

25 В това отношение Комисията изтъква, че моментът, в който твърдяната вреда се е конкретизирала, съвпада с действителната дата на възстановяване от националните органи на посочената в решението Tercas помощ. Според Комисията решението Tercas е в основата на твърдяната вреда.

26 Освен това, дори да се приеме, че началният момент на давностния срок е моментът, в който ищецът официално е узнал с препоръчано писмо за пораждащия твърдяната вреда факт, този момент отговарял най-късно на датата на получаване на това препоръчано

писмо, в което се съдържало копие от решението Tercas, а именно 29 февруари 2016 г. При тази хипотеза към момента, в който ищецът е подал на 28 април 2021 г. искането си за обезщетение, срокът от пет години също вече е бил изтекъл.

27 Ищецът оспорва доводите на Комисията.

28 Съгласно член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз, приложим към производството пред Общия съд по силата на член 53, първа алинея от същия статут, исковете срещу Съюза по дела в областта на извъндоговорната отговорност се погасяват след изтичането на срок от пет години от датата на възникване на събитието, което ги обуславя.

29 Функцията на този срок е, от една страна, да се гарантира защитата на правата на увреденото лице, тъй като то трябва да разполага с достатъчно време, за да събере необходимата информация с оглед на предявяване на евентуален иск, и от друга страна, да се избегне възможността претърпялото вреди лице да бави безкрайно упражняването на правото си на обезщетение (вж. в този смисъл решение от 8 ноември 2012 г., Evropaïki Dynamiki/Комисия, C-469/11 P, EU:C:2012:705, т. 33 и цитирана съдебна практика, и от 7 юли 2021 г., Bateni/Съвет, T-455/17, EU:T:2021:411, т. 62 и цитираната съдебна практика).

30 Съгласно съдебната практика посоченият срок започва да тече, след като са изпълнени всички условия за възникване на задължението за поправяне на вреди, и по-специално, когато подлежащата на поправяне вреда се конкретизира (решение от 17 юли 2008 г., Комисия/Cantina sociale di Dolianova и др., C-51/05 P, EU:C:2008:409, т. 54). Така погасителната давност започва да тече от момента, в който вреди действително са настъпили, а не от датата на вредоносния факт (вж. решение от 28 февруари 2013 г., Inalca и Cremonini/Комисия, C-460/09 P, EU:C:2013:111, т. 60 и цитираната съдебна практика).

31 Освен това следва да се припомни, че член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз определя като действие, с което се прекъсва погасителната давност, предявяването на иск пред Съда или ако преди образуването на това производство увредената страна е предявила претенцията си пред съответната институция (вж. в този смисъл определение от 14 декември 2005 г., Arizona Chemical и др./Комисия, T-369/03, EU:T:2005:458, т. 116).

32 Следва също да се припомни, че съгласно съдебната практика, когато причинените вреди не са еднократни, а продължават да са налице през определен период, правото на обезщетение се отнася за последователни периоди от време. По-специално, всички вреди, които се подновяват в течение на последователни периоди и се увеличават съответно на изтеклото време, трябва да се считат с продължаващ характер (определения от 4 септември 2009 г., Inalca и Cremonini/Комисия, T-174/06, непубликувано, EU:T:2009:306, т. 56 и 57, и от 19 май 2011 г., Formenti Seleco/Комисия, T-210/09, непубликувано, EU:T:2011:228, т. 50).

33 В такъв случай погасителната давност по член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз се прилага за периода, който предшества с повече от пет години датата, на която е настъпил прекъсващият юридически факт, без да засяга възникналите в следващи периоди права (вж. определение от 4 септември 2009 г., Inalca и Cremonini/Комисия, T-174/06, непубликувано, EU:T:2009:306, т. 60 и цитираната съдебна практика).

34 В конкретния случай ищецът твърди, че е претърпял вреда, произтичаща от решението Tercas. По-специално, с иска си ищецът иска обезщетение за вредите, за които се твърди, че са причинени от решението Tercas, изразяващи се във влошаване на доверието на

клиентите спрямо него, което е причинило загуба на депозити и на клиенти (пропуснати ползи) и накърняване на репутацията му (неимуществени вреди) и е довело до разходи за мерките за намаляване на отрицателните последици от решението Tercas (действителна вреда).

35 В този контекст, за да се определи допустимостта на иска, следва да се анализира дали, както твърди ищецът, твърдените вреди имат продължаващ характер по смисъла на цитираната в точки 32 и 33 по-горе съдебна практика.

36 На първо място, относно твърдените пропуснати ползи, що се отнася до началния момент на давностния срок, ищецът не оспорва, че загубите на преки депозити и на клиенти от решението Tercas са настъпили, считано от съобщаването му на 23 декември 2015 г. При тези условия следва да се приеме, че решението Tercas е започнало да поражда правни последици в това отношение от 23 декември 2015 г.

37 От това следва, че считано от тази дата, последиците от твърдените имуществени вреди действително са започнали да настъпват и че предвиденият в член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз давностен срок е започнал да тече (вж. в този смисъл решения от 19 април 2007 г., Holcim (Deutschland)/Комисия, C-282/05 P, EU:C:2007:226, т. 33, и от 17 юли 2008 г., Комисия/Cantina sociale di Dolianova и др., C-51/05 P, EU:C:2008:409, т. 63).

38 Ищецът твърди, че поради загубата на депозити и на клиенти, произтичаща от намаляването на способността му да отпуска кредити — което е имало отрицателни последици върху цялата му дейност и е довело до намаляване на нетния му приход от банкова дейност — и налице в периода от декември 2015 г. до април 2021 г., той не е получил приходите, които е можел основателно да очаква, ако решението Tercas не е било прието.

39 Поради това вредата, която ищецът твърди, че е претърпял в резултат от пропуснатите ползи, произтичащи от загубата на преки депозити, има продължаващ характер по смисъла на цитираната в точка 32 по-горе съдебна практика, тъй като твърдените на това основание имуществени вреди не са еднократни, а продължават да са налице през определен период от време и се подновяват в течение на последователни периоди, така че размерът им се увеличава съответно на изтеклото време поради продължаването на последиците от незаконосъобразен акт, а именно решението Tercas.

40 Освен това ищецът счита, че има пропуснати ползи поради загубата на клиенти до април 2021 г. По-специално, от 2015 г. до 2016 г. той е изгубил 7 783 клиенти. Освен това, що се отнася до прогнозите за растеж, съдържащи се в бизнес плана за периода 2016—2020 г. и направени въз основа на пазарните тенденции, които предвиждат увеличаване на броя на новите клиенти с 50 000, а именно с 10 000 клиенти на година, ищецът е постигнал увеличаване на броя на клиентите, съответстващо на половината от посочените прогнозни стойности, а именно 5 000 клиенти годишно, считано от финансовата 2017 г.

41 Според ищеца решението Tercas е причинило посочената загуба на клиенти, в резултат на което той е имал пропуснати ползи, изразяващи се в загуба на маржа на комисионите в периода от декември 2015 г. до април 2021 г., нереализиране на предвиденото в бизнес плана за периода 2016—2020 г. увеличаване на клиентите, намаляване на маржа на комисионите за оставащите клиенти и нереализиране на изгледите за увеличаване на нетния приход от банкова дейност от декември 2015 г. до април 2021 г.

42 Следва обаче да се отбележи, че от представените от ищеца проучвания, а именно техническите доклади на одиторско предприятие и университетски преподавател, е видно, че твърдените вреди, изразяващи се в загуба на клиенти, са продължили до момента, когато решението Tercas повече не е пораждало последици, а именно до април 2021 г. По-специално, без да се засяга разглеждането на причинно-следствената връзка, което ще се извърши по-долу, ищецът, от една страна, е продължил да губи клиенти, и от друга страна, не е бил в състояние да привлече нови клиенти. Следователно твърдените пропуснати ползи, които са произтекли от тази загуба, са се подновявали през последователни периоди и са се увеличавали съответно на изтеклото време. При това положение следва да се приеме, че вредата, за която се твърди, че е претърпяна в резултат от пропуснатите ползи, произтичащи от загубата на клиенти, има продължаващ характер по смисъла на цитираната в точка 32 по-горе съдебна практика.

43 Така твърдените пропуснати ползи, дължащи се както на загубата на преки депозити, така и на загубата на клиенти, не са настъпили еднократно и изцяло в момента на съобщаването на решението Tercas. Освен това те не просто са се увеличавали в съответствие с изтеклото време. Всъщност са настъпили нови вреди, свързани по-специално, от една страна, с това, че нови клиенти можели да решат да закрият сметките си при ищеца или да изтеглят депозитите си, и от друга страна, с нови пропуснати ползи, свързани със загубата на печалби. След като обаче разглежданите вреди, ако се предположи, че са доказани, са се увеличавали и подновявали в течение на последователни периоди, следва да се констатира, че посочените в точка 32 по-горе критерии, които определят наличието на продължаващо увреждане, са изпълнени.

44 Следователно може да се приеме, че вредите, изразяващи се в пропуснати ползи, които ищецът твърди, че е претърпял, имат продължаващ характер.

45 Освен това доводът на Комисията, че твърдените вреди нямат продължаващ характер, доколкото са причинени от съобщаването на решението Tercas, не може да се приеме, с мотива, че без да се засяга анализът на причинно-следствената връзка, макар посоченото решение да може да представлява правопораждащият факт за твърдените вреди, последните все пак са продължили да настъпват в продължение на няколко години.

46 Накрая, Комисията твърди, че дори размерът на вредата да не може да се определи с точност към датата на приемане на решението Tercas, тя е била реална и сигурна и следователно ищецът е можел да предяви искането си за обезщетение преди 28 април 2021 г. В това отношение ищецът подчертава, че както е видно от анализа, извършен в техническата бележка, представена от ищеца в становището му по възражението за недопустимост, в контекста на съществуващата към онзи момент несигурност реакциите на клиентите му не биха могли да бъдат еднородни или непосредствени, тъй като са свързани с различните оценки от страна на всеки клиент, така че вредите не могат да бъдат предвидими. От съдебната практика обаче следва, че фактът, че твърдените вреди са започнали да възникват от момента на съобщаването на посоченото решение и че ищецът е можел да предяви иск за обезщетение след този момент, не изключва възможността посочените вреди да имат продължаващ характер, когато незаконосъобразният акт, за който ищецът твърди, че е причина за твърдените претърпени вреди, остава в сила и продължаването на неговите последици може да доведе до пропуснати ползи, които се увеличават спрямо изтеклото време (вж. в този смисъл решения от 7 юни 2017 г., Guardian Europe/Европейски съюз, T-673/15, EU:T:2017:377, т. 34—38, и от 21 април 2005 г., Holcim (Deutschland)/Комисия, T-28/03, EU:T:2005:139, т. 68 и 69).

47 При това положение, дори да се приемат за доказани, от материалите по делото, както и от точки 38—40 по-горе е видно, че твърдените имуществени вреди, изведени от пропуснати ползи, са се увеличили съответно на изтеклото време за периода от декември 2015 г. до април 2021 г. Следователно посочените вреди имат продължаващ характер.

48 В това отношение от преписката е видно, че както изисква член 46, първа алинея, второ изречение от Статута на Съда на Европейския съюз, на 28 април 2021 г. ищецът предварително е предявил претенцията си пред Комисията за получаване на обезщетение за претърпените вреди, което е било последвано от предявяване на иск в следващите два месеца. Следователно това предявяване на претенцията може да се счита за действие, което прекъсва давността по смисъла на член 46 от посочения статут и на цитираната в точка 31 по-горе съдебна практика. Съгласно припомнената в точка 33 по-горе съдебна практика обаче, след като разглежданата вреда има продължаващ характер, искът за обезщетение не е погасен по давност, доколкото се отнася до поправянето на вреда, за която се твърди, че е претърпяна пет години преди действието, с което се прекъсва давността, а в настоящия случай това е след 28 април 2016 г.

49 На второ място, що се отнася до твърдените неимуществени вреди, ищецът изтъква, че те произтичат от накърняването на репутацията му, причинено от решението Tercas.

50 Съдебната практика обаче квалифицира дали неимуществените вреди, изразяващи се в накърняване на репутацията, са еднократни, или продължаващи, в зависимост от техния източник. В това отношение, от една страна, Общият съд приема, че накърняване на репутацията поради участие в административни, граждански или наказателни производства се осъществява изцяло към датата на образуване на производството и следователно не може да се приравни на продължаващо увреждане (вж. в този смисъл определения от 4 септември 2009 г., Inalca и Cremonini/Комисия, T-174/06, непубликувано, EU:T:2009:306, т. 78, и от 7 февруари 2018 г., AEIM и Kazenas/Комисия, T-436/16, непубликувано, EU:T:2018:78, т. 35).

51 От друга страна, Общият съд признава, че по естеството си неимуществената вреда е продължаваща, когато твърдяното накърняване на репутацията не е настъпило еднократно, а се е подновявало ежедневно през целия период, през който правопораждащият факт е продължил (вж. в този смисъл решение от 16 декември 2015 г., Chart/ECBД, T-138/14, EU:T:2015:981, т. 93). Такъв е случаят, когато накърняването на репутацията произтича или от незаконосъобразно поведение на институция на Съюза, като бездействие, или от решение на Комисията, което първоначално е прието и оповестено посредством прессъобщение, а впоследствие е публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* под формата на резюме (решение от 7 юни 2017 г., Guardian Europe/Европейски съюз, T-673/15, EU:T:2017:377, т. 42).

52 Всъщност следва да се отбележи, че в последния случай съгласно съдебната практика, макар да съществува под различни форми, накърняването на репутацията е по принцип вреда, която се подновява ежедневно и продължава, докато не се сложи край на причината за подобно накърняване (решение от 7 юни 2017 г., Guardian Europe/Европейски съюз, T-673/15, EU:T:2017:377, т. 42).

53 В случая твърдените неимуществени вреди в резултат от накърняването на репутацията на ищеца според същия произтичали от решението Tercas, което първоначално било прието и оповестено посредством прессъобщение, а впоследствие било публикувано в официален вестник. Следователно, дори да се приеме за установена, посочената вреда е с продължаващ характер.

54 При това положение искът за обезщетение е погасен по давност само доколкото се отнася до поправяне на накърнена репутация преди 28 април 2016 г.

55 На трето място, ищецът също така заявява, че е претърпял твърдяна действителна вреда, изразяваща се в допълнителни разходи, направени във връзка с приемането на мерки за намаляване на отрицателните последици от решението Tercas, и по-специално плана за насърчаване на напускането на служителите от 30 декември 2015 г. с цел намаляване на числеността на персонала с 85 служители, операции по синтетична секюритизация от 10 май 2019 г. поради необходимостта от предприемане на инициативи за подкрепа на собствения капитал, за да може предприятието да изпълни капиталовите изисквания в резултат на загубата на нетни банкови продукти, произтичаща от намаляването на депозитите и регистрираните клиенти непосредствено след приемането на решението и през следващите години, инициативи за намаляване на рисковете чрез две операции за прехвърляне на необслужвани кредити, за които е взето решение и/или са били извършени, първата — на 1 август 2016 г., а втората — на 16 ноември 2017 г., търговски мерки на вниманието на съдружниците, предназначени за възстановяване на взаимоотношенията, по-специално чрез отстъпки от прилаганите от банката стандартни условия за необезпечените кредити, в периода от 2016 г. до 2019 г., разходи за правни съветници от 21 януари 2016 г., 29 март 2016 г., 13 януари 2017 г., 11 ноември 2019 г., 26 май 2020 г. и 7 юни 2021 г.

56 Дори да се приеме за установена, тази вреда се е материализирала в продължение на няколко периода след приемането на решението Tercas поради различните разходи, които ищецът е трябвало да понесе.

57 Съгласно цитираната в точка 30 по-горе съдебна практика обаче давностният срок е започнал да тече от момента, в който решението Tercas е произвело вредоносни последици по отношение на ищеца. Всъщност решаващият критерий за определяне на началния момент на погасителната давност не е настъпването на вредоносния факт, тъй като по-специално на ищеца не може да се противопостави начален момент на погасителната давност, който да предхожда появата на вредоносните последици от този факт (решение от 28 февруари 2013 г., Inalca и Cremonini/Комисия, C-460/09 P, EU:C:2013:111, т. 52).

58 В случая, първо, вредите, които се твърди, че са претърпени, състоящи се в разходи за намаляване на числеността на персонала, операции по синтетична секюритизация и инициативи за намаляване на рисковете, нямат продължаващ характер по смисъла на цитираната в точка 32 по-горе съдебна практика. Всъщност тези разходи са направени еднократно, така че действително са се материализирали към датата на всяка от разглежданите операции и техният размер не се е увеличавал съответно на изтеклото време.

59 Ето защо следва да се определи датата, от която настъпването на вредоносните последици от посочената вреда се е осъществило по отношение на ищеца по смисъла на цитираната в точка 30 по-горе съдебна практика. Именно от този момент започва да тече давностният срок, предвиден в член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз.

60 В това отношение, както следва от точка 55 по-горе, вредите, които се твърди, че са претърпени в резултат на операциите по синтетична секюритизация и на инициативите за намаляване на рисковете, са настъпили на 10 май 2019 г., така че петгодишният давностен срок не е бил изтекъл, когато ищецът е отправил предварителното си искане за обезщетяване на вредите до Комисията, а именно на 28 април 2021 г. Поради това искът е допустим по отношение на твърдените вреди.

61 За сметка на това, що се отнася до евентуалната вреда, изведена от намаляване на числеността на персонала, тя произтича от въведения на 30 декември 2015 г. план с насърчителни мерки. Ето защо следва да се приеме, че твърдяната вреда се е конкретизирала точно в този момент. От това следва, че петгодишният давностен срок е бил изтекъл, когато ищецът е отправил предварителното си искане за обезщетение до Комисията, и че следователно искът относно обезщетяването на тази вреда е погасен по давност.

62 Второ, що се отнася по-конкретно до разходите, направени за правните съветници на 21 януари 2016 г., 29 март 2016 г., 13 януари 2017 г., 11 ноември 2019 г., 26 май 2020 г. и 7 юни 2021 г., от съдебната практика следва, че тези разходи по естеството си са еднократни. Всъщност те действително са направени на конкретна дата и размерът им не се е увеличил в съответствие с изтеклото време (вж. в този смисъл решение от 16 декември 2015 г., Chart/ЕСВД, T-138/14, EU:T:2015:981, т. 82 и 84).

63 В случая от представения от ищеца документ, в който подробно са описани фактурите за разходите за правна помощ, е видно, че те се отнасят по-специално до съвети в областта на държавните помощи между февруари и декември 2015 г., включително за разглеждането на решението Tercas (фактури от 21 януари 2016 г. и от 29 март 2016 г.), до дейностите, свързани с производството по дело, заведено под номер T-196/16, по което е постановено решение от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167) (фактура от 13 януари 2017 г.), до дейността по предоставяне на правна помощ в производството по решението Tercas пред Общия съд и Съда до 31 октомври 2019 г. (фактура от 26 май 2020 г.) и до плащане от 20 май 2020 г. във връзка с решението Tercas (фактура от 7 юни 2021 г.).

64 От една страна обаче, следва да се отбележи, че що се отнася до фактурите от 21 януари 2016 г. и от 29 март 2016 г. относно разходите за правни консултации, предоставени между февруари и декември 2015 г., петгодишният давностен срок е изтекъл преди 28 април 2021 г. — датата, на която ищецът е предявил предварителното си искане, така че искът за обезщетение е погасен по давност.

65 От друга страна, що се отнася до фактурите от 13 януари 2017 г., 26 май 2020 г. и 7 юни 2021 г., те се отнасят до направените от ищеца разходи за разглеждане на преписките по делата, свързани с решението Tercas пред Общия съд и Съда. Следва обаче да се отбележи, че тези разходи са еднократни, доколкото действително са направени най-късно към

момента, в който правният съветник на ищеца се е намесил за първи път с оглед на образуването на всяко от разглежданите производства (определение от 7 февруари 2018 г., AEIM и Kazenas/Комисия, T-436/16, непубликувано, EU:T:2018:78, т. 33).

66 По-специално, следва да се отбележи, че исковата молба е подадена на 29 април 2016 г. в секретариата на Общия съд от представителя на ищеца по делото, по което е постановено решение от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), докато жалбата, подадена от Комисията срещу това решение, по което е постановено решение от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), е подадена на 29 май 2019 г. Тъй като ищецът е предявил предварителното си искане на 28 април 2021 г., петгодишният давностен срок не е изтекъл към тази дата, така че искът не е погасен по давност, що се отнася до твърдяната вреда относно разходите за адвокат, направени във връзка с тези две производства.

67 Трето, що се отнася до търговските мерки на вниманието на съдружниците, приложени през периода 2016—2019 г., изразяващи се в намаляване на необезпечените кредити, изглежда, че твърдяната настъпила в резултат на тях вреда е можела да се поднови през този период и че не е могла да бъде предвидима към момента на приемането на посочените мерки или на тяхното първо прилагане. Така, дори да се приеме за установена, произтичащата от това вреда може да се счита с продължаващ характер по смисъла на цитираната в точка 32 по-горе съдебна практика, поради което, доколкото искът за обезщетение се отнася до вреда, настъпила след 28 април 2016 г., той не е погасен по давност.

68 От това следва, че искът е недопустим в частта относно твърдените вреди, свързани с намаляването на числеността на персонала и с фактурите за разходите за правна помощ, с изключение на тези, свързани с образуването на съдебни производства във връзка с решението Tercas пред Общия съд и Съда.

69 За сметка на това искът е допустим, що се отнася до твърдените вреди, произтичащи от пропуснатите ползи, неимуществените вреди, както и действителните вреди, що се отнася до частта, свързана с операциите по синтетична секюритизация и с инициативите за намаляване на рисковете, както и с търговските мерки на вниманието на съдружниците и с разходите за правна помощ, свързани с образуването на съдебни производства във връзка с решението Tercas пред Общия съд и Съда.

По същество

70 Член 340, втора алинея ДФЕС предвижда, че в случай на извъндоговорна отговорност Съюзът, в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от негови институции или служители при изпълнението на техните задължения.

71 От практиката на Съда следва, че ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза и осъществяването на правото на поправяне на претърпяна вреда зависят от наличието на съвкупност от условия, а именно незаконосъобразност на твърдяното поведение на институциите, настъпване на вреда и наличие на причинно-следствена връзка между това поведение и посочената вреда (решение от 10 септември 2019 г., HTTS/Съвет, C-123/18 P, EU:C:2019:694, т. 32).

72 Когато едно от тези условия не е изпълнено, искът трябва да бъде отхвърлен изцяло, без да е нужно да се разглеждат другите условия за извъндоговорна отговорност на Съюза (решение от 14 октомври 1999 г., Atlanta/Европейска общност, C-104/97 P, EU:C:1999:498, т. 65; вж. също в този смисъл решение от 15 септември 1994 г., KYDEP/Съвет и Комисия, C-146/91, EU:C:1994:329, т. 81). Освен това съдът на Съюза не е задължен да разгледа тези условия в определен ред (вж. решение от 18 март 2010 г., Trubowest Handel и Makarov/Съвет и Комисия, C-419/08 P, EU:C:2010:147, т. 42 и цитираната съдебна практика).

73 Основателността на искането на ищеца следва да бъде преценена в светлината на тези принципи.

74 Общият съд счита за уместно да започне с разглеждане на условието за ангажиране на извъндоговорната отговорност, свързано с незаконосъобразност на укоримото поведение, по смисъла на цитираната в точка 71 по-горе съдебна практика.

По незаконосъобразността на поведението

75 За да може да се установи наличието на незаконосъобразност във връзка с извъндоговорната отговорност по смисъла на член 340 ДФЕС, съответният акт или действие на институция на Съюза трябва да се счита за достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел предоставянето на права на частноправните субекти (решение от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия, C-352/98 P, EU:C:2000:361, т. 42).

– По нарушението на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти

76 Ищецът твърди, че пред националните юрисдикции може да се прави позоваване на член 107, параграф 1 ДФЕС, като разпоредба с директен ефект, във връзка с член 108, параграф 3 ДФЕС и следователно с него се предоставят права на частноправните субекти, най-малкото когато става въпрос за помощи, за които не е направено уведомление.

77 Освен това според ищеца Комисията е нарушила принципа на добра администрация, закрепен в член 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), и по-специално задължението за мотивиране, тъй като не е взела предвид доводите и доказателствата, представени от страните при приемането на решението Tercas.

78 Комисията оспорва тези доводи. Тя възразява, че член 107, параграф 1 ДФЕС не предоставя права на частноправните субекти, а само забранява на държавите членки да предоставят помощи на предприятията. Това тълкуване се потвърждавало и от факта, че съгласно съдебната практика (решение от 8 юли 2004 г., Technische Glaswerke Ilmenau/Комисия, T-198/01, EU:T:2004:222, т. 192) заинтересованите лица, различни от държавата членка, отговаряща за предоставянето на помощта, не биха могли да претендират за участие в обсъждане с Комисията при условията на състезателност.

79 Освен това Комисията не пренебрегнала доводите в обратен смисъл, представени ѝ в рамките на разследването във връзка с решението Tercas, а стигнала до различни изводи, така че задължението за мотивиране не било нарушено.

80 В самото начало следва да се отбележи, че съгласно съдебната практика дадена правна норма има за цел да предостави права на частноправните субекти по-специално когато става въпрос за разпоредба, която поражда права, които юрисдикциите трябва да защитават, така че тя има директен ефект, или създава предимство, което може да бъде квалифицирано като придобито право, или чиято функция е да защитава интересите на частноправните субекти, или която предоставя права в полза на частноправните субекти, чието съдържание може да бъде установено в достатъчна степен (вж. решения от 16 октомври 2014 г., Evropaïki Dynamiki/Комисия, T-297/12, непубликувано, EU:T:2014:888, т. 76 и цитираната съдебна практика, и от 9 февруари 2022 г., QI и др./Комисия и ЕЦБ, T-868/16, EU:T:2022:58, т. 90 и цитираната съдебна практика).

81 Освен това съгласно установената съдебна практика тези права възникват не само когато са изрично уредени от разпоредби на правото на Съюза, но и вследствие на позитивни или негативни задължения, които последните налагат по ясно определен начин както на частноправните субекти, така и на държавите членки или на институциите на Съюза. Неспазването на такива позитивни или негативни задължения от държава членка може да възпрепятства упражняването от засегнатите частноправни субекти на правата, които имплицитно им се предоставят по силата на съответните разпоредби на правото на Съюза и на които те следва да могат да се позоват на национално равнище, и по този начин да измени правното положение, което тези разпоредби имат за цел да създадат за тези частноправни субекти. Ето защо пълната ефикасност на тези норми на правото на Съюза и защитата на правата, които те предоставят, изискват частноправните субекти да имат възможност да получат обезщетение, независимо дали съответните разпоредби имат директен ефект, като това качество не е нито необходимо, нито само по себе си достатъчно, за да бъде изпълнено условието за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, изведено от нарушение на правна норма на Съюза, предоставяща права на частноправните субекти (вж. в този смисъл решение от 22 декември 2022 г., Ministre de la Transition écologique и Premier ministre (Отговорност на държавата за замърсяването на въздуха), C-61/21, EU:C:2022:1015, т. 46 и 47 и цитираната съдебна практика).

82 Следва да се припомни, че съгласно член 107, параграф 1 ДФЕС, „[о]свен когато е предвидено друго в Договора, всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар“.

83 Следва обаче да се отбележи, на първо място, че доколкото дава определение на понятието „държавна помощ“, несъвместима с вътрешния пазар, за да се гарантира лоялна конкуренция между предприятията от държавите членки, член 107, параграф 1 ДФЕС цели да защити интересите на частноправните субекти, и по-специално на предприятията.

84 В това отношение следва да се припомни по аналогия, че Съдът вече е постановил, че член 101, параграф 1 ДФЕС, който има за цел да забрани споразуменията между предприятия, решенията на сдружения на предприятия и съгласуваните практики, които могат да засегнат търговията между държавите членки и имат за своя цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, има директен ефект за отношенията между частноправните субекти и

предоставя права за правните субекти. По-специално, тази разпоредба предоставя права на частноправните субекти (решение от 6 юни 2013 г., Donau Chemie и др., C-536/11, EU:C:2013:366, т. 21 и 31).

85 На второ място, за да се определи дали член 107, параграф 1 ДФЕС има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти, при тълкуването на тази разпоредба трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който тя се вписва, както и целите на политиката на Съюза в областта на държавните помощи (вж. в този смисъл решение от 22 януари 2015 г., T-Mobile Austria, C-282/13, EU:C:2015:24, т. 32 и цитираната съдебна практика).

86 Съдът вече е постановил, че частноправните субекти не могат само на основание член 107 ДФЕС да оспорват съвместимостта на дадена помощ с правото на Съюза пред националните юрисдикции, нито да искат от тях да се произнесат — като основен или инцидентно възникнал въпрос — по евентуалната ѝ несъвместимост. Това право обаче е налице, когато разпоредбите на член 107 ДФЕС са приложени от общите разпоредби, предвидени в член 109 ДФЕС, или от специални решения, приети на основание член 108, параграф 2 ДФЕС (решение от 22 март 1977 г., Steinike & Weinlig, 78/76, EU:C:1977:52, т. 10).

87 В това отношение следва да се отбележи, че понятието „държавна помощ“, посочено в член 107, параграф 1 ДФЕС, трябва да се прилага по-специално, за да се определи дали дадена държавна мярка е трябвало да бъде подложена на процедурата за предварителен контрол, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС, и евентуално да се провери дали съответната държава членка е изпълнила това задължение (вж. в този смисъл решение от 18 юли 2013 г., P, C-6/12, EU:C:2013:525, т. 38 и цитираната съдебна практика).

88 Следователно прилагането на понятието „държавна помощ“ по член 107, параграф 1 ДФЕС е свързано с прилагането на член 108, параграф 3 ДФЕС. Следва обаче да се припомни, че задължението за уведомяване е един от основните елементи на системата за контрол, предвидена в Договора за функционирането на ЕС в областта на държавните помощи. В рамките на тази система държавите членки са длъжни, от една страна, да уведомят Комисията за всяка мярка за предоставяне или за изменение на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС и от друга страна, в съответствие с член 108, параграф 3 ДФЕС да не прилагат такава мярка до приемането на окончателно решение по нея от посочената институция (вж. решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 56 и цитираната съдебна практика).

89 Забраната за съответната държава членка да приведе в действие планираните мерки за помощ, се прилага за всяка помощ, която е предоставена, без за нея да е направено уведомление. В случай на уведомление то поражда действие по време на предварителната фаза и ако Комисията започне процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 ДФЕС — до окончателното решение. Що се отнася до целия посочен период, той поражда в полза на правните субекти права, които националните юрисдикции са длъжни да защитават (вж. в този смисъл решение от 11 декември 1973 г., Lorenz, 120/73, EU:C:1973:152, т. 6 и 7).

90 Всъщност, докато преценката относно съвместимостта на мерките за помощ с вътрешния пазар е от изключителната компетентност на Комисията, която действа под контрола на юрисдикциите на Съюза, то до окончателното решение на Комисията националните юрисдикции следят за опазването на правата на правните субекти при евентуално

нарушение от страна на държавните органи на забраната, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС (вж. решение от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 28 и цитираната съдебна практика).

91 От директния ефект на член 108, параграф 3 ДФЕС следва, че националните юрисдикции трябва да гарантират на правните субекти, че при нарушение на тази разпоредба ще бъдат приложени всички последици в съответствие с националното право както по отношение на действителността на актовете за изпълнение, така и по отношение на възстановяването на финансовите помощи, отпуснати в нарушение на посочената разпоредба или на евентуални временни мерки (вж. в този смисъл решения от 11 юли 1996 г., SFEI и др., C-39/94, EU:C:1996:285, т. 39 и 40, от 16 април 2015 г., Trapeza Eurobank Ergasias, C-690/13, EU:C:2015:235, т. 52, и от 11 ноември 2015 г., Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, EU:C:2015:742, т. 23 и 24).

92 Всъщност Съдът вече е уточнил, че установената в член 108, параграф 3, последно изречение ДФЕС забрана за привеждане в действие на проекти за помощи има директен ефект и че незабавното действие на предвидената в посочената разпоредба забрана за привеждане в действие се разпростира до всяка помощ, която е била приведена в действие, без за нея да е отправено уведомление (вж. решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 88 и цитираната съдебна практика).

93 Следователно съгласно цитираната в точка 92 по-горе съдебна практика частноправните субекти могат да се позовават на член 108, параграф 3 ДФЕС, за да предявят правата си, произтичащи от прилагането му. Както обаче бе посочено в точка 87 по-горе, именно за целите на прилагането на понятието „държавна помощ“, предвидено в член 107, параграф 1 ДФЕС, Комисията има компетентност съгласно член 108 ДФЕС да се произнася по съвместимостта на държавните помощи с вътрешния пазар, когато разглежда съществуващите помощи, когато приема решения за нови или изменени помощи и когато предприема мерки в случай на неспазване на нейните решения или на изискването за уведомяване. Въз основа на тази разпоредба установената съгласно член 108, параграф 3 ДФЕС процедура може да засегне правата на частноправните субекти в качеството им на конкуренти на бенефициерите на помощ или в качеството им на нейни бенефициери.

94 Освен това прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС от Комисията може да бъде оспорено пред съдилищата на Съюза от бенефициерите на помощта, техните конкуренти и държавите членки.

95 Всъщност в настоящия случай Комисията е приела решението Tercas в нарушение на член 107, параграф 1 ДФЕС, тъй като тази институция неправилно е констатирала, че разглежданите мерки, които са били разрешени в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, представляват държавни помощи (решение от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др., C-425/19 P, EU:C:2021:154, т. 24). От това по-конкретно следва, че в случая прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС засяга правата на ищеца като бенефициер на разглежданите мерки, които неправилно са били квалифицирани като държавни помощи и чийто размер е бил възстановен.

96 С оглед на тези съображения член 107, параграф 1 ДФЕС трябва да се квалифицира като норма, която има за цел предоставянето на права на частноправните субекти като ищеца, по смисъла на цитираната в точка 80 по-горе съдебна практика.

97 Ищецът също така възразява, че нарушението от страна на Комисията на член 107, параграф 1 ДФЕС е довело и до нарушение на член 41 от Хартата, и по-специално на задължението за мотивиране, тъй като тази институция, без да изложи мотиви, е пренебрегнала доказателствата, представени от заинтересованите страни в хода на разследването, довело до приемането на решението Tercas.

98 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно съдебната практика принципът на добра администрация, когато представлява изражение на специфично право, каквото е правото на разглеждане на съответните въпроси безпристрастно, справедливо и в разумен срок по смисъла на член 41 от Хартата, следва да се възприема като съдържащо се в правото на Съюза правило, което има за цел предоставянето на права на частноправните субекти (вж. решение от 6 юни 2019 г., Dalli/Комисия, T-399/17, непубликувано, EU:T:2019:384, т. 200 и цитираната съдебна практика).

99 Следователно преценката за евентуална незаконосъобразност на поведението на Комисията може да бъде анализирана само в рамките на специфично право, изразяващо принципа на правото на добра администрация.

100 От член 41 от Хартата обаче следва, че правото на добра администрация обхваща по-специално задължението на администрацията да мотивира своите решения. Така евентуалното нарушение на задължението за мотивиране трябва да се счита за нарушение на правна норма на Съюза, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти по смисъла на член 340, параграф 2 ДФЕС.

– *По наличието на достатъчно съществено нарушение*

101 Ищецът посочва, на първо място, че самото нарушение на член 107 ДФЕС може да е достатъчно, за да се установи наличието на достатъчно съществено нарушение, като се има предвид, че свободата на преценка на Комисията в това отношение била ограничена. Според ищеца Съдът и Общият съд в решенията, съответно от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), са потвърдили, че Комисията е допуснала сериозни явни грешки в преценката на „правните и фактическите обстоятелства“, когато е приложила член 107, параграф 1 ДФЕС, като е пренебрегнала свързаната с това съдебна практика. Така че ставало въпрос за достатъчно съществено нарушение. Това нарушение било още по-тежко, тъй като освен това Комисията не изпълнила задължението си за мотивиране.

102 Комисията оспорва доводите на ищеца.

103 Що се отнася до условието относно незаконосъобразното поведение на дадена институция, единствено неправомерно поведение на институция, което води до подобно достатъчно съществено нарушение, може да ангажира отговорността на Съюза. В това отношение следва да се припомни, че решаващият критерий, за да се приеме, че нарушението на правото на Съюза е достатъчно съществено, е наличието на явно и сериозно несъблюдаване от институция на границите, които са наложени на нейното право на преценка (вж. в този смисъл решения от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия, C-352/98 P, EU:C:2000:361, т. 43, и от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет, C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 30).

104 Това изискване за достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза има за цел да предотврати случаите, в които рискът от понасяне на вредите, които претендират засегнатите лица, накърнява способността на съответната институция да упражни в пълна степен правомощията си в обществен интерес както в рамките на нормативната си дейност или на дейността, включваща упражняването на избор в областта на икономическата политика, така и в сферата на административните си правомощия, при това без да пренася върху трети лица тежестта на последиците от явни и непростими нарушения (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2011 г., Sison/Съвет, T-341/07, EU:T:2011:687, т. 34 и цитираната съдебна практика).

105 Ето защо само констатирането на нередност, която при аналогични обстоятелства действащата разумно и с дължимата грижа администрация не би допуснала, позволява да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза (решение от 10 септември 2019 г., HTTS/Съвет, C-123/18 P, EU:C:2019:694, т. 43).

106 По-специално, от съдебната практика следва, че развитият от Съда режим в областта на извъндоговорната отговорност на Съюза взема предвид по-конкретно сложността на ситуациите, които трябва да се уредят, трудностите, свързани с прилагането или тълкуването на правните текстове, и по-специално свободата на преценка, с която разполага авторът на оспорвания акт (вж. решение от 28 февруари 2018 г., Vakakis kai Synergates/Комисия, T-292/15, EU:T:2018:103, т. 64 и цитираната съдебна практика).

107 От съдебната практика следва, че когато съответната институция разполага само с ограничено в значителна степен право на преценка или даже не разполага с такова, то и обикновено нарушение на правото на Съюза може да бъде достатъчно, за да се установи наличието на достатъчно съществено нарушение. Положението обаче е различно, когато тази институция разполага с широко право на преценка. Всъщност в този случай решаващият критерий, който позволява да се смята, че дадено нарушение е достатъчно съществено, е явното и грубо незачитане от съответната институция или орган на Съюза на наложените на тяхното право на преценка предели (вж. в този смисъл решение от 10 декември 2002 г., Комисия/Camar и Tico, C-312/00 P, EU:C:2002:736, т. 54 и цитираната съдебна практика).

108 Също така следва да се уточни, че няма никаква пряка връзка между, от една страна, липсата на право на преценка на съответната институция и от друга страна, квалификацията на нарушението като достатъчно съществено (вж. решение от 23 ноември 2011 г., Sison/Съвет, T-341/07, EU:T:2011:687, т. 36 и цитираната съдебна практика).

109 В това отношение, от една страна, се налага изводът, че понятието „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС има правен характер и трябва да се тълкува въз основа на обективни фактори. По тази причина съдът на Съюза по принцип трябва да упражнява цялостен контрол по въпроса дали дадена мярка влиза в приложното поле на член 107, параграф 1 ДФЕС, като отчита както конкретните обстоятелства по отнесения до него спор, така и техническия характер или сложността на направените от Комисията преценки (вж. в този смисъл решения от 22 декември 2008 г., British Aggregates/Комисия, C-487/06 P, EU:C:2008:757, т. 111, и от 30 ноември 2016 г., Комисия/France и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 87).

110 От друга страна, когато преценките на Комисията са сложни или имат технически характер, що се отнася до въпроса дали дадена мярка попада в приложното поле на член 107, параграф 1 ДФЕС, съдебният контрол е ограничен (вж. решение от 30 ноември 2016 г., Комисия/France и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 88 и цитираната съдебна практика).

111 Освен това, за да се определи дали незаконосъобразното поведение на дадена институция на Съюза представлява достатъчно съществено нарушение, при самия анализ на Общия съд се налагат повече изисквания, отколкото това, което се налага в рамките на жалба за отмяна, когато съобразно правните основания, представени от жалбоподателя, Общият съд само проверява законосъобразността на обжалваното решение, за да се увери, че Комисията е преценила правилно различните елементи, което ѝ дава възможност да обяви, че отговорността за разглежданите мерки може да бъде вменена на държавата по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. При това положение обикновените грешки в преценката и непредставянето на достатъчно доказателства сами по себе си не са достатъчни, за да се квалифицира явно и сериозно нарушение на границите, наложени на правото на преценка на Комисията (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 9 септември 2008 г., MyTravel/Комисия, T-212/03, EU:T:2008:315, т. 85).

112 Следва също да се отбележи, че Общият съд е постановил, че способността на Комисията да осъществява пълноценно поверената ѝ от Договорите функция на регулатор на конкуренцията, би била засегната, ако понятието „съществено нарушение“ се разбира като включващо всички грешки или недостатъци, които, макар да са сериозни до известна степен, по естеството или обхвата си не са чужди на обичайното поведение на институция, натоварена да следи за прилагането на правилата на конкуренцията, които са сложни, деликатни и са предмет на значителна свобода на тълкуване. За сметка на това е предоставено право да се получи поправяне на вредите, произтичащи от поведението на институцията, когато това поведение се изразява в акт, който явно противоречи на правните норми и сериозно уврежда интересите на третите спрямо институцията лица и който не може да се обоснове, нито обясни с особените ограничения, обективно налагани по отношение на работата при обичайно функциониране (решения от 11 юли 2007 г., Schneider Electric/Комисия, T-351/03, EU:T:2007:212, т. 122 и 124, от 9 септември 2008 г., MyTravel/Комисия, T-212/03, EU:T:2008:315, т. 40, и от 25 януари 2023 г., Società Navigazione Siciliana/Комисия, T-666/21, непубликувано, EU:T:2023:20, т. 95).

113 Именно с оглед на тези съображения следва да се прецени естеството на извършеното от Комисията нарушение в конкретния случай, и по-специално неговата тежест. В това отношение следва да се вземе предвид сложността на подлежащите на уреждане положения (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2009 г., Комисия/Schneider Electric, C-440/07 P, EU:C:2009:459, т. 161).

114 В случая от решения от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), следва, че при приемането на решението Tercas Комисията не е приложила правилно понятието „намеса на държавата или чрез ресурси на държавата“.

115 Общият съд и Съдът обаче са приели, че незаконосъобразността на решението Tercas произтича от концептуална грешка, свързана със смесването на условието за носенето на отговорност за дадена помощ и условието относно ресурсите на държавата (решения от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др., C-425/19 P, EU:C:2021:154, т. 63, и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия, T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167, т. 70). Освен това тази

грешка произтича от непредставянето и неизлагането от страна на тази институция на достатъчно доказателства, които позволяват да се установи, че държавата носи отговорност за разглежданата мярка (решения от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др., C-425/19 P, EU:C:2021:154, т. 67, и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия, T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167, т. 87—90). В заключение е прието, че Комисията е допуснала грешка при преценката на взетите предвид доказателства и не е доказала надлежно участието на италианските публични органи при приемането на разглежданата мярка, нито следователно, че отговорност за нея ще се носи от държавата по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

116 Въпреки че Общият съд и Съдът признават, че Комисията е нарушила член 107, параграф 1 ДФЕС, това нарушение не го прави непременно само поради това „достатъчно съществено“ по смисъла на цитираната в точки 106 и 107 по-горе съдебна практика. Всъщност допуснатата от Комисията и установена в решенията от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), грешка в преценката сама по себе си не е достатъчно основание, за да представлява достатъчно съществено нарушение по смисъла на цитираната в точка 107 по-горе съдебна практика.

117 В това отношение следва да се отбележи, че за да определи отговорността на държавата за мярка за помощ, приета от публично предприятие, Комисията трябва да вземе предвид комплекс от признаци, които са следствие от обстоятелствата по конкретния случай, както и от контекста, в който тази мярка е осъществена (вж. решение от 17 септември 2014 г., Commerz Nederland, C-242/13, EU:C:2014:2224, т. 32 и цитираната съдебна практика).

118 Допуснатата от Комисията грешка в преценката обаче се отнася до анализа на доказателствата, въз основа на които може да се установи, че италианските органи са упражнили съществен публичен контрол при определянето на намесата на FITD в полза на Tercas.

119 Всъщност при приемането на решението Tercas Комисията е била длъжна, както следва от точки 68 и 69 от решение от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), да разполага с набор от показатели, зависещи от обстоятелствата по конкретния случай, за да установи степента на участие на публичните органи при предоставянето на разглежданите мерки, които са били приложени чрез частноправно образувание.

120 Следва да се отбележи, че Комисията е трябвало да приложи понятието „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС в особено сложен правен и фактически контекст, в който мерките за помощ са били предоставени от частноправно образувание, като по този начин прецени обстоятелствата и доказателствата, въз основа на които може да се направи извод за вменяването на отговорност за мярката, за фактическия и правния контекст на посочените в решението Tercas национални мерки, за участието на представителите на държавата в различните етапи на намесата, както и за публичния мандат, предоставен на FITD.

121 Фактът, че при тези сложни правни и фактически обстоятелства Комисията не е доказала надлежно в решението Tercas, както това е прието, участието на италианските публични органи при приемането на разглежданата мярка и съответно възможността отговорността за нея да се носи от държавата по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС (вж. решения от

2 март 2021 г. Комисия/Италия и др., C-425/19 P, EU:C:2021:154, т. 84, и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия, T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167, т. 132), не е достатъчен, за да се квалифицира тази грешка в преценката като явно и сериозно нарушение на границите, наложени на правото на преценка на Комисията.

122 Всъщност в случая допуснатата от Комисията нередност не е чужда на действаща нормално, разумно и с дължима грижа институция, натоварена да следи за прилагането на правилата на конкуренцията по смисъла на цитираната в точка 112 по-горе съдебна практика.

123 Следователно Комисията не е допуснала достатъчно съществено нарушение на член 107, параграф 1 ДФЕС.

124 Освен това доводът на ищеца, изведен от твърдяното нарушение на член 41 от Хартата, и по-специално на задължението за мотивиране, трябва да се отхвърли, тъй като, от една страна, той не предоставя в това отношение конкретни доказателства и от друга страна, нито от обжалваното решение, нито от решенията от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), и от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), следва, че Комисията не е взела предвид обстоятелствата и доводите на страните по разследването, без да посочи причините за това. Фактът, че Комисията е достигнала до изводи, различни от тези на ищеца, не може да доведе до констатация за нарушение на задължението за мотивиране. Ето защо следва да се заключи, че тя все пак не е допуснала достатъчно съществено нарушение на член 41 от Хартата.

125 Следователно условието за наличие на достатъчно съществено нарушение не е изпълнено и поради това следва да се констатира, че това първо условие за ангажирането на отговорността на Съюза не е постигнато.

По наличието на причинно-следствена връзка

126 Общият съд счита за уместно да разгледа и условието за наличие на достатъчно пряка причинно-следствена връзка между твърдяното незаконосъобразно поведение на Комисията и твърдените вреди.

127 Ищецът твърди, че влошаването на доверието на клиентите е възникнало поради възприетата от тях несигурност относно капацитета на банката добре да ръководи процеса на сливане чрез поглъщане на Tercas. Според ищеца определящата причинно-следствена връзка, като се има предвид и липсата на други възможни настъпили паралелно фактори, би представлявало решението Tercas, което е въвело елемент на прекъсване в проекта за обединение на Tercas и Caripe, предвиден в бизнес плана за периода 2015—2019 г., както впрочем се потвърждавало от приложените към него технически доклади.

128 От посочените технически доклади било видно, че макар клиентите да са имали голямо доверие в стабилността на банката, през месеците след приемането на решението Tercas е имало загуба на депозити и на клиенти, която е продължила във времето. Това положение било в противоречие не само с тенденциите при набирането на преки депозити от ищеца през предходния период, но и с тенденцията на италианския банков пазар през същия период.

129 Освен това ищецът уточнява, че за разлика от делото, по което е постановено решение от 30 юни 2021 г., Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro и др./Комисия (T-635/19, EU:T:2021:394), Комисията е възпрепятствала осъществяването на бизнес плана на ищеца за периода 2015—2019 г., който вече е бил одобрен от националните органи към момента на приемане на решението Tercas, като това е довело до появата на нестабилно и несигурно положение, тъй като поради това решение нито националните органи, нито банката са били в състояние да предприемат мерки във връзка с намесата при предвидените условия, тъй като вече не са разполагали с никаква свобода на действие.

130 Ищецът добавя, че нито едно друго обстоятелство, като реформата на кооперативните банки, която е въведена, за да се отговори на проблемите с управлението и структурата на банковата система и която се отнася до правната форма и управлението, санкциите, наложени на ръководството на ищеца, участието на ръководството му в наказателните производства, наличието на загуби в балансовия отчет за 2015 г. и проблемното състояние на Tercas, не е оказало влияние върху твърдените вреди. Също така от съставения от Централната банка на Италия документ, представен от Комисията, се установявало, че претърпяната от ищеца вреда се дължи на решението Tercas.

131 Комисията оспорва доводите на ищеца.

132 Що се отнася до предвиденото в член 340, втора алинея ДФЕС условие, свързано с причинно-следствената връзка, съгласно съдебната практика то се отнася до наличието на достатъчно пряка връзка на причина и следствие между поведението на институциите на Съюза и вредата, за която връзка ищецът трябва да представи доказателства, така че поведението, за което ги упреква, трябва да бъде основната причина за настъпването на вредата (вж. решение от 5 септември 2019 г., Европейски съюз/Guardian Europe и Guardian Europe/Европейски съюз, C-447/17 P и C-479/17 P, EU:C:2019:672, т. 32 и цитираната съдебна практика).

133 По-точно, вредата трябва да е достатъчно пряка последица от противоправното поведение, което изключва по-специално вредите, представляващи само далечна последица от това поведение (решение от 5 септември 2019 г., Европейски съюз/Guardian Europe и Guardian Europe/Европейски съюз, C-447/17 P и C-479/17 P, EU:C:2019:672, т. 135, и определение от 12 декември 2007 г., Atlantic Container Line и др./Комисия, T-113/04, непубликувано, EU:T:2007:377, т. 40).

134 Необходимо е посочената вреда действително да е причинена от действията, които се вменяват на институциите. Всъщност дори при евентуален принос на институциите към вредата, чието обезщетяване се иска, този принос може да е твърде отдалечен поради други фактори и по-конкретно поради отговорност на други лица, и по-специално на ищците, именно що се отнася до избора на засегнатите предприятия или други оператори вследствие на незаконосъобразното поведение (вж. в този смисъл решение от 18 март 2010 г., Trubowest Handel и Makarov/Съвет и Комисия, C-419/08 P, EU:C:2010:147, т. 59).

135 Именно с оглед на тези принципи от съдебната практика следва да се определи дали ищецът, върху който пада тежестта на доказване в съответствие с цитираната в точка 132 по-горе съдебна практика, е доказал наличието на пряка причинно-следствена връзка между поведението на Комисията, а именно приемането на решението Tercas, и вредите, които твърди, че е претърпял.

136 В настоящия случай ищецът твърди по същество, че решението Tercas на Комисията и по-специално последвалото го широко медийно отразяване са довели до влошаване на доверието на клиентите в него поради несигурността относно капацитета му да завърши процеса на сливане чрез поглъщане на Tercas, което е довело до загуба на депозити и клиенти (пропуснати ползи), накърняване на репутацията му (неимуществени вреди), както и до разходи за мерките за намаляване на отрицателните последици от решението Tercas (действителна вреда). Това се дължало на неправилното разбиране от страна на Комисията на понятието „държавна помощ“, тъй като тя погрешно приела, че независимо от частния си характер намесите на FITD в полза на Tercas представляват мерки, за които отговорност носи италианската държава, и включват държавни ресурси.

137 В самото начало следва да се уточни, че ищецът не прави разлика между своите клиенти и тези на Tercas и че не излага конкретни доводи, за да се определи дали загубата на клиенти и на преки депозити на Tercas се дължи на решението Tercas. Що се отнася до вредите, които ищецът твърди, че е претърпял, последният се позовава на собствената си загуба на клиенти и на преки депозити, както и на загубата на клиенти и на преки депозити от Tercas и Caripe, без обаче да уточнява стойностите за всяка от тези загуби. Освен това той не твърди, че е претърпял икономическа вреда, дължаща се на възстановяването на неправомерно поисканата от Комисията помощ.

138 На първо място, в това отношение е важно да се отбележи, че макар с решението Tercas Комисията погрешно да е изискала мерките за намеса на FITD, разрешени от Централната банка на Италия в полза на Tercas, да бъдат възстановени като държавни помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, това не променя факта, че решенията на клиентите на ищеца, които са причинили твърдяната вреда, са взети в рамките на преценките и оценките, направени от последните с оглед на финансовите им интереси.

139 Всъщност клиентите на ищеца не са имали никакво задължение, произтичащо от посоченото решение, като се има предвид, че последното се отнася единствено до възстановяването на помощта. Освен това в посоченото решение не се съдържа никакво доказателство, с което да се цели да се посочи, че ищецът не е в състояние да приеме алтернативни мерки за доброволна намеса в полза на Tercas, или с което да се цели да се намалят надеждността на ищеца и доверието на клиентите му към него. Напротив, още от обявяването на решението Tercas италианското правителство и ищецът посочват, че мерките за доброволна намеса в негова полза са изготвени, за да заменят предходните предвидени мерки, и че следователно от това не произтичат никакви отрицателни последици.

140 В това отношение следва да се отбележи, че обстоятелствата по настоящото дело са различни от тези, по които е постановено решение от 8 ноември 2011 г., Idromacchine и др./Комисия (T-88/09, EU:T:2011:641, т. 60 и 65), което също се отнася до областта на държавните помощи и в което Общият съд признава наличието на пряка причинно-следствена връзка с мотива, че доброто име и репутацията на ищеца не биха били засегнати, ако Комисията не беше разкрила в спорното решение факти и оценки, представящи го поименно като дружество, което не е могло да достави продукти, отговарящи на действащите стандарти, и да изпълни договорните си задължения.

141 В това отношение, що се отнася по-специално до твърдените неимуществени вреди, следва да се добави, че ищецът не е доказал, че решението Tercas е имало отрицателни последици за репутацията му. Без да прави други уточнения, ищецът само изтъква, че случаят е такъв. Напротив, представените от него статии в пресата информират обществеността, че последиците от това решение ще бъдат неутрализирани от мерките за доброволна намеса.

142 На второ място, с довода, че загубата на клиенти и на преки депозити съвпада по време с решението Tercas, не може да се докаже наличието на пряка причинно-следствена връзка. Всъщност от таблицата, приложена към един от техническите доклади, представени от ищеца, се установява, че във взетия предвид в нея период, а именно периода от май 2015 г. до май 2016 г., е имало постепенно намаляване на преките депозити със спад от януари 2016 г.

143 Както обаче отбелязва Комисията, няколко обстоятелства са могли да причинят посоченото намаляване на доверието на клиентите на ищеца, което не позволява да се определи, че това решение е представлявало пряката причина за твърдяната от ищеца вреда.

144 Първо, от представения от Комисията доклад на Централната банка на Италия всъщност е видно, че лошите резултати от финансовата 2015 г. на ищеца, публикувани през април 2016 г., са довели, във връзка с реформата на кооперативните банки, предвидена в Закон № 33 от 24 март 2015 г. (Legge n. 33 del 24 marzo 2015, Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 24 gennaio 2015, n. 3, recante misure urgenti per il sistema bancario e gli investimenti) (GURI, бр. 70 от 25 март 2015 г., редовна притурка № 15), който налага преобразуването на ищеца в акционерно дружество, до решение, взето на събранието на акционерите при одобряването на балансовия отчет за 2015 г., за намаляване на единичната стойност на акциите от 9,53 евро на 7,50 евро, което според представения от Комисията доклад на Централната банка на Италия е породило недоволството на клиентите. В това отношение следва да се констатира, че тъй като решението Tercas е прието през декември 2015 г., то не може да е оказало никакво въздействие върху резултатите от дейността през 2015 г. Освен това от същия доклад на Централната банка на Италия е видно, че от 2014 г. — годината, през която ищецът е придобил Tercas — до 2015 г. финансовите показатели на ищеца само са се влошавали.

145 Второ, от решенията на Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) (Национална комисия за дружествата и фондовата борса, Италия), представени от Комисията, е видно, че в периода между ноември 2014 г. и юни 2015 г. в рамките на извършените увеличения на капитала ищецът не е уведомил инвеститорите за използвания метод и е определил по-висока цена на акциите от фиксираната от експерта, който е бил натоварен да я определи, така че ръководството на ищеца е било обект на административни санкции и наказателни разследвания, започнали през 2017 г.

146 Трето, следва да се отбележи, че подобно на Комисията, обстоятелството, че Tercas е била проблемна банка, поради което през октомври 2013 г. са водени преговори с ищеца, който е записал акции за увеличаване на капитала ѝ (решение от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др., C-425/19 P, EU:C:2021:154, т. 15 и 20), е могло да има отражение върху отношението на доверие между ищеца и неговите клиенти. Всъщност между декември 2014 г. и декември 2015 г., т.е. преди приемането на решението Tercas, но след интегрирането на Tercas в ищеца, последният вече е бил загубил 4,9 % от преките си депозити.

147 В това отношение следва да се отбележи, че сливането на Tercas с ищеца е осъществено през юли 2016 г. и че най-голямото теглене на преки депозити е било между юли и септември 2016 г. Следователно посоченото сливане е могло да се отрази и на доверието на неговите клиенти.

148 Четвърто, ищецът не обяснява защо решението Tercas му е попречило да привлече нови клиенти, въпреки че за доброволната намеса, заменяща намесата на FITD в полза на Tercas, която не е била разрешена с посоченото решение, вече е било взето решение през февруари 2016 г., т.е. два месеца след решението Tercas.

149 Пето, що се отнася до действителните вреди, и по-специално до разходите, свързани с мерките за намаляване на отрицателните последици от решението Tercas, те не могат да бъдат пряко приписани на посоченото решение. Всъщност тези разходи произтичат от взетите управленски решения от страна на ищеца. Освен това, макар тези мерки да могат да представляват пряка последица от загубата на клиенти и на депозити, от изложеното по-горе следва, че не е доказано, че решението Tercas представлява основната причина за тези твърдени вреди.

150 Също така, що се отнася до довода на ищеца, че наличието на пряка причинно-следствена връзка се потвърждава от решение от 30 юни 2021 г., Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro и др./Комисия (T-635/19, EU:T:2021:394), следва да се отбележи, че съществува фактическа връзка между настоящото дело и делото, по което е постановено посоченото решение. По последното дело ищците искат да ангажират извъндоговорната отговорност на Съюза на основание член 340, втора алинея ДФЕС, тъй като Комисията била възпрепятствала оздравяването на Banca delle Marche, в която ищците притежават акции и подчинени облигации, чрез твърдяно незаконосъобразно поведение, по-специално чрез упражняване на неправомерен натиск върху италианските органи, а именно върху Централната банка на Италия, което им е причинило вреда. По-конкретно, Комисията възпрепятствала подобно оздравяване от FITD, което накарало италианските органи, и по-специално Централната банка на Италия в качеството ѝ на компетентен национален орган, да започнат процедура за преструктуриране на Banca delle Marche.

151 В този контекст Общият съд е постановил, че становищата на Комисията, изработени преди започването на процедурата за преструктуриране на Banca delle Marche, имат само процедурен характер, като припомнят на италианските власти, че е необходимо предварително уведомяване и че не трябва да привеждат в изпълнение възможни мерки за помощи в полза по-специално на тази банка. В тези позиции не се изразява становище нито относно конкретна мярка, тъй като все още нито една мярка не е ясно определена или нотифицирана, нито относно начина, по който Комисията тълкува понятието „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС в това отношение (решение от 30 юни 2021 г., Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro и др./Комисия, T-635/19, EU:T:2021:394, т. 55). Поради това Общият съд стига до извода, че условието за наличие на причинно-следствена връзка не е изпълнено.

152 Макар да е вярно, че по настоящото дело Комисията не се е ограничила до това да си постави въпроса за съвместимостта на предвидената намеса, а действително е приела решението Tercas, в което е посочила, че въпросните мерки за намеса представляват държавни помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, противно на поддържаното от ищеца, от преписката по делото не следва, че с приемането на посоченото решение Комисията е възпрепятствала изпълнението на бизнес плана за периода 2015—2019 г.

153 Всъщност се уточнява, включително в представения от ищеца технически доклад от 9 юли 2021 г., че замяната на посочения план с бизнес плана за периода 2016—2020 г. не е била причинена само от решението Tercas, а от няколко фактора, настъпили през 2015 г., а именно промяната на модела на управление, тъй като длъжността управител заменя премахнатата длъжност генерален директор, одобряването на реформата на кооперативните банки, която включва преобразуването на правната форма в акционерно дружество, приемането на нормативна уредба, която се характеризира с нов единен надзорен механизъм, „труден“ и постоянно променящ се икономически и финансов сценарий и започване на процес на иновации в икономическия модел.

154 Освен това, що се отнася до твърдяната вреда, свързана с разноските за адвокат, направени в рамките на производствата по делото, по което е постановено решение от 2 март 2021 г., Комисия/Италия и др. (C-425/19 P, EU:C:2021:154), и делото, по което е постановено решение от 19 март 2019 г., Италия и др./Комисия (T-98/16, T-196/16 и T-198/16, EU:T:2019:167), от съдебната практика следва, че тези разноски не представляват подлежащи на обезщетяване вреди по смисъла на член 340 ДФЕС (вж. решение от 8 ноември 2011 г., Idromacchine и др./Комисия, T-88/09, EU:T:2011:641, т. 98 и 99 и цитираната съдебна практика). Поради това не е необходимо да се анализира дали условието, свързано с причинно-следствената връзка, е изпълнено в конкретния случай, що се отнася до тези разходи.

155 На трето място, що се отнася до приложените към преписката доказателства, от данните, съдържащи се в представените от ищеца технически доклади, не следва, че той е представил доказателства за това, че укоримото поведение е пряка и основна причина за загубата на доверието на неговите клиенти и следователно на това основание — за твърдяната вреда.

156 Всъщност, най-напред, техническият доклад на одиторското предприятие се основава на три съображения. На първо място, решението Tercas би могло да бъде изключителна или поне основна причина за твърдяната вреда поради факта, че е отслабило доверието на клиентите на банката и е възпрепятствало изпълнението на бизнес плана за периода 2015—2019 г., на второ място, между май 2015 г. и май 2016 г. е имало намаляване на преките депозити, което съвпада с приемането на решението Tercas, и на трето място, нито от предоставените от ищеца данни, нито от документите „open source“ следва, че са били налице други събития, които биха могли да причинят твърдяната вреда. В същия доклад обаче се посочва, че една част и поне 50 % от загубите, понесени от ищеца в периода между юни 2016 г. и декември 2016 г., се дължат на решението Tercas. Освен че от точки 144 и 145 по-горе следва, че други събития са могли да причинят твърдените от ищеца вреди, тези доводи обаче се състоят от съображения от общ характер и с тях не се представят доказателства, че решението Tercas представлява пряката и основна причина за твърдяната вреда по смисъла на цитираната в точка 133 по-горе съдебна практика. Освен това в уводната част на посочения технически доклад се уточнява, че посочените анализи се ограничават до аспектите от икономическо, счетоводно и финансово естество и че в тях не се съдържа никакво правно съображение относно причинно-следствената връзка.

157 Също така в уводната част на този доклад се твърди, като това се повтаря неколкократно, че техническите анализи са извършени въз основа на предоставени от ищеца или придобити от публично достъпни източници документи, а именно извлечения от отчетите, представени от управителния съвет на ищеца за периода 2015—2016 г., съобщения за

медиите, съставени от ищеца, бизнес плана за периода 2016—2020 г. и предоставените от ищеца данни за управлението. Добавя се, че в тези анализи не се съдържа одит относно елементите, във връзка с които те са извършени.

158 По-нататък, що се отнася до техническия доклад на университетския преподавател, се твърди, че преди Комисията да започне процедурата по разследване, ищецът е имал много благоприятно положение на италианския пазар. Посочената процедура, както и решението Tercas променили доброто име на ищеца на пазара, доверието на неговите клиенти и очакванията им за растеж. Поведението на Комисията само по себе си довело до загуба на клиенти и на преки депозити, възпрепятствало обединението на Tercas и Carpise, предвидено в бизнес плана за периода 2015—2019 г., и обусловило необходимостта от намиране на друго решение за продължаване на осъществявания проект за обединение. В същия доклад обаче се посочва и че балансовият отчет за 2015 г. на ищеца за периода, предхождащ решението Tercas, показва загуба от 296 милиона евро и че от края на 2016 г. посоченото решение е било само една от причините за вредата, която се твърди, че е претърпяна. Следователно изводът, че решението Tercas е пряката и основна причина за твърдяната вреда, е необоснован, тъй като в същия доклад се признава наличието на посочените фактори. Освен това в уводната част на посочения доклад ясно се уточнява, че информацията, въз основа на която той е изготвен, е предоставена от ищеца, без да е извършен никакъв одит, и че анализите се ограничават до аспектите от икономическо и финансово естество, като се изключват аспектите от правно естество.

159 Накрая, в споменатите по-горе технически доклади следователно само се вземат предвид данните, предоставени от самия ищец, без да се упражнява какъвто и да било контрол върху тях, в тях не се анализира отражението на други евентуални причини за твърдените вреди, сред които поведението на ищеца, така че сами по себе си те не са достатъчни, за да се докаже, че посочената вреда е пряка последица от поведението на Комисията. Така че с посочените доклади не се доказва фактът, че решението Tercas е било пряката и основна причина за посочените вреди.

160 С оглед на всички тези съображения не може да бъдат приети твърденията на ищеца, че посоченото незаконосъобразно поведение, за което се упреква Комисията, е предизвикало загубата на депозити и на клиенти, като по този начин е възпрепятствало осъществяването на бизнес плана за периода 2015—2019 г., и представлява пряката причина за вредите, които той твърди, че е претърпял. Всъщност общата преценка на относимите доказателства позволява на Общия съд да заключи, че макар решението Tercas да е имало определена роля в процеса на загуба на доверието на клиентите на ищеца, тази загуба е била предизвикана и от други фактори, така че посоченото решение не може да се счита за основната и пряка причина за твърдените вреди по смисъла на цитираната в точка 134 по-горе съдебна практика.

161 От това следва, че ищецът не е доказал наличието на причинно-следствена връзка между твърдяното незаконосъобразно поведение на Комисията и твърдените вреди.

162 С оглед на всичко изложено по-горе следва да се отбележи, че условията за ангажиране на извъндоговорната отговорност, свързани с наличието на достатъчно съществено нарушение, от една страна, и с наличието на причинно-следствена връзка между укоримото поведение и претендираната вреда, от друга страна, не са изпълнени.

163 Ето защо искът трябва да се отхвърли, без да е необходимо да се разгледа условието за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, свързано с настъпването на вреда.

По съдебните разноски

164 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като ищците са загубили делото, те трябва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски в съответствие с искането на Комисията.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (четвърти разширен състав)

реши:

1) Отхвърля иска.

2) Осъжда Banca Popolare di Bari SpA да заплати съдебните разноски.

da Silva Passos Gervasoni Półtorak

Reine Pynnä

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 20 декември 2023 година.

Подписи